

Functional Listening Index – Paediatric (FLI-P®)

Brugervejledning og FAQ

Baggrund & Udvikling

Functional Listening Index for Paediatric (FLI-P®) er udviklet til at følge og monitorere et barns lytteevner i hverdagssituationer. Det er udviklet til brug af forældre, omsorgspersoner og audiologopæder for børn i alderen 0-6 år. Det er baseret på klinisk forskning udført af HEARing CRC og The Shepherd Centre siden 2013. Redskabet er udviklet til at vejlede både forældre og fagpersoner i barnets tilegnelse af høre- og lytteevner, at støtte intervention og målsætning, og at give et grundlag for tilpasning af høreteknologi.

Monitorering af et barns tidlige funktionelle lytteevner kan give en indikation af senere sproglige færdigheder, eftersom lytning udgør grundlaget for talesprog og kommunikationsevner.

Redskabet er udviklet ud fra tidligere skalaer og redskaber inden for den pædiatriske audiologi (se Referencer)

FLI-P® tilbyder:

- En skala som omfatter de tidlige til avanceredelytteevner
- Et mål for lytteevner, der kan bruges til børn med alletyper og sværhedsgrader af høretab, helt fra fødslen
- Et mål for lytteevner, der er relevant for børn med høretab kombineret med andre vanskeligheder og børn, der lærer andre sprog end dansk
- Et måleredskab til at sammenligne udviklingen af lytteevner hos børn med høretab og børn med normal hørelse.
- En omfattende liste over udviklingen af lytteevne fra det tidlige til de sene
- Et måleredskab, som kan indikere, hvordan et barn brugersine funktionelle lytteevner i hverdagssituationer
- Et mål, som ikke kun vurderer hørelse og opfattelse af lyd, men også inkluderer de kognitive komponenter igenkendelse og forståelse af lyd

FLI-P® er blevet brugt i klinisk arbejde med børn med alle sværhedsgrader og typer af høretab, hvilket omfatter både unilaterale og bilaterale høretab; børn fundet ved neonatal hørescreening og senere diagnosticerede; børn med dansk som modersmål og flersprogede børn; og børn med andre vanskeligheder end høretabet. Redskabet er tiltænkt brug på alle børn, som udvikler lytteevner.

For mere information om validitetsstudier og forskningsgrundlaget bag FLI-P®, kontakt enquiries@hearhub.org

Anvendelse af FLI-P®

Hvem kan udfylde FLI-P®?

Redskabet er beregnet til at skulle udfyldes af en forælder eller audiologopæd, som kender barnet godt.

Hvordan bruger jeg FLI-P®?

Start ved item 1.1, og besvar derefter spørgsmålene ved hvert item for at vurdere barnets evner. Notér score, dato for testning, barnets alder i måneder og person, der udfylder skemaet. Marker barnets score i grafen "FLI-P lytteudvikling", for at følge barnets udvikling.

Hvis du er usikker på et item, så tjek "Item beskrivelser", hvor der findes mere information om hver enkelt lytteevne.

Hvad skal jeg huske, når jeg udfylder FLI-P®?

FLI-P® er et måleredskab til lytteevner, og derfor er det vigtigt ikke at give ekstra visuel information, medmindre andet er indikeret. Børn gør naturligt brug af alle de signaler, de kan, for at forstå og kommunikere. Dette vil ofte involvere visuelle signaler, særligt i interaktioner i hverdagen. Da FLI-P® specifikt måler lytteevner, er det vigtigt at sikre, at der ikke anvendes andre signaler. Disse omfatter at pege eller bruge andre håndbevægelser, at kigge, mundaflysning eller ansigtsudtryk.

Medmindre andet er angivet, tager alle items udgangspunkt i barnets lytteevner på kort afstand, i rolige omgivelser og almindelig talestemme.

Hvor ofte skal FLI-P® udfyldes?

FLI-P® kan både bruges til at undersøge nuværende lytteevner og til at følge lytteudviklingen over længere tid. Således bør den ideelt set blive udfyldt hver 8.-12. uge. Hvis du er bekymret over særlige aspekter af lytteudviklingen eller den generelle kommunikative udvikling, kan FLI-P udfyldes oftere. Det kan også gøres med længere intervaller, fx 6 måneder. Regelmæssig brug giver mere information om kursen i barnets lytteudvikling.

Hvor skal jeg starte?

Første gang FLI-P® udfyldes: Start ved item 1.1. Fortsæt med at gennemgå items indtil du har svaret 'Sjældent' seks gange i træk.

Tilbagevendende brug af FLI-P®: Tæl fire items tilbage fra første gang du satte kryds ved 'Sjældent'.

Tjek, at barnet fortsat 'For det meste' gør de næste fire items derfra. Tjek nu alle andre items, som barnet 'Sjældent' gjorde tidligere, og fortsæt derefter indtil du har svaret 'Sjældent' til seks items i træk.

Skal jeg se barnet udføre hvert item for at kunne krydse det af?

Nej. FLI-P® er udviklet til at skulle afspejle barnets nuværende lytteevner. Disse kan variere meget, så tænk over, hvad du har set barnet gøre i løbet af de sidste uger.

Hvad hvis jeg kun har set barnet gøre det én gang?

Du bliver bedt om at indikere, om barnet udviser en evne 'For det meste' eller 'Sjældent'. 'Sjældent' indikerer, at barnet ikke regelmæssigt udviser evnen, også selvom du har set dem gøre det en enkelt gang eller to. 'For det meste' indikerer, at det er noget, barnet ofte gør, og at du har set dem gøre det med forskellige personer i forskellige situationer.

Skal jeg svare 'Sjældent', selv hvis barnet aldrig gør det?

Ja.

Hvad skal jeg svare, hvis jeg er i tvivl eller kun mener at barnet gør det nogle gange?

Hvis du er i tvivl, skal du sætte kryds i 'Sjældent'.

Hvad skal jeg gøre, hvis jeg ikke er sikker?

Item-beskrivelserne giver mere information om, hvordan det kan se ud eller hvad du skal kigge efter, samt forslag til hvordan du kan tjekke.

Hvad er start- og stopkriterierne?

Børn tilegner sig ofte lytteevner i forskellig rækkefølge afhængigt af deres erfaring med og eksponering for ord og lyde. Selv hvis barnet 'Sjældent' gør et item på listen, kan det være at de 'For det meste' gør nogle items længere nede på listen. Fortsæt ned af listen, selv når du registrerer, at barnet 'Sjældent' gør flere items. Når du har registreret seks items i træk, som de 'Sjældent' (eller aldrig) gør, kan du stoppe.

Kan jeg bruge FLI-P® til børn med unilaterale høretab? Auditiv Neuropati (ANSD)? Forstørret Vestibulær Akvædukt (FVA)? Mellemøreproblemer? Normal hørelse? Mistanke om høretab? Høre- eller processeringsbekymringer?

Ja. Redskabet er designet til at blive brugt til børn med alle typer og sværhedsgrader af høretab, men der kan være særlige overvejelser omkring hvert barns situation. For eksempel:

- Børn med unilaterale høretab uden høreapparat kan have sværere ved nogle items (lokalisering af lyde, lytning i støj).
- Børn med ANSD kan have meget varierende hørelse, og kan udvise forskellige evner på forskellige tidspunkter eller dage, afhængigt af neuropatiens karakter.
- Børn med FVA kan have mistet evner, hvis der har været et tab af hørelse.
- Børn med mellemøreproblemer kan have mere vanskelig eller langsom tilegnelse af lytteevner i perioder med væske i mellemøret eller mellemørebetændelse. Hvis du gerne vil monitorere barnets fremgang i perioder med mellemørebetændelse, så fortsæt med at udfylde FLI-P®. Hvis ikke, så vent indtil betændelsen er gået over, så du kan måle deres lytteevner, mens de er i deres normale lyttetilstand med optimal adgang til lyd.
- Børn med normal hørelse, eller hvor der opstår bekymring om deres hørelse eller processing, kan have varierende evner af mange årsager. Hvis du på noget tidspunkt er bekymret for et barns lytteevner, så kontakt endelig en ørelæge eller en audiologisk klinik.

Hvis barnet bruger cochleaimplantat(er), skal jeg så vente på deres CI bliver justeret, inden jeg udfylder FLI-P®?

Hvis du er bekymret for deres adgang til lyd gennem deres cochleaimplantat(er), er justering altid anbefalet for at optimere signalet og adgangen, og derefter udfylde FLI-P®.

Hvis det ene eller begge af barnets høreapparat(er) er i stykker, skal jeg så stadig udfylde FLI-P®?

Redskabet bør registrere deres evner, når de har god adgang til lyd, ideelt set bilateralt. Udfyld derfor materialet med udgangspunkt i, hvad de kunne, da deres apparater fungerede, vent indtil de tages i brug igen, eller notér barnets aktuelle brug af apparater i udfyldningen af materialet.

Er det okay, hvis barnet bliver ved med at kigge på mit ansigt?

Nej. Medmindre andet er angivet, så er alle items designet til at monitorere, hvad barnet kan gøre alene ved at lytte, uden støtte fra mundaflysning eller andre visuelle signaler. Prøv at sætte dig ved siden af dem i stedet for over for dem, opfordr dem til at kigge på noget andet, eller vent indtil de kigger væk.

Hvorfor bruger vi dyre- og transportlyde i stedet for det rigtige ord?

Disse lyde (også kaldet lydord) er længere, indeholder mere information om tonehøjde og intonation og har flere gentagelser end det rigtige ord. Tænk på ordene 'kat' og 'miav'. 'Miav' er længere, har mere vokalinformation, som gør det lettere at høre og at sige, og er sandsynligvis meget mere interessant akustisk. De bliver også brugt fordi de er sjove og mere børnevenlige!

Må jeg gentage et spørgsmål eller item hvis barnet ikke svarer eller reagerer første gang?

Selvom du godt må gentage det, så er det usandsynligt, at du vil registrere at barnet "For det meste" kan gøre det pågældende item, medmindre du observerer det mange flere gange. Barnet bør kunne gøre det, som et item beskriver, uden at du behøver at gentage eller forenkle det.

Kan jeg stadig bruge FLI-P®, hvis barnets modersmål ikke er dansk, eller hvis de slet ikke kan dansk?

Eftersom FLI-P® vurderer barnets lytteevner, er det ikke vigtigt hvilket sprog, informationen præsenteres på. Det, der er vigtigt, er om barnet kan udføre opgaven ved at lytte. Registrer, hvad barnet er i stand til at gøre på sit modersmål og foretag sproglige tilpasninger, hvor der er behov.

Hvilket sprog skal jeg bruge, hvis barnet taler to eller flere sprog?

Du kan prøve med et enkelt eller alle de sprog, barnet taler. En lytteevne kan registreres, når barnet besidder evnen på ét sprog. Bemærk, at barnet måske besidder visse lytteevner på ét sprog, og andre evner på et andet sprog. Dette er acceptabelt, da FLI-P® vurderer lytteevner og ikke er et sprogligt mål.

Hvorfor gør FLI-P® brug af fjernsyn, telefon eller tablet?

Det kan være langt mere udfordrende at lytte til digitale signaler end at lytte til en rigtig stemme. Disse items bliver brugt til at monitorere udviklingen af sværere og mere avancerede lytteopgaver. Øvelse og udvikling af denne type lytteevner er vigtig, eftersom de er en stor del af det at lytte og kommunikere i hverdagen og kan være grundlæggende for social deltagelse.

Skal barnet tilegne sig alle evner i en fase, før man kan gå videre til næste fase?

Nej. Der er altid overlap mellem evnerne i faserne, og udviklingen af lytteevner er individuel. Der kan være visse evner, der er særligt svære for nogle børn, og som derfor tager længere tid at udvikle eller måske aldrig opnås. De kan alligevel godt fortsætte med at udvikle andre evner længere nede af listen.

Hvordan ved jeg, at barnet kan det, som det bør kunne for sin alder?

Der er netop ved at blive samlet normative data for lytteevner hos børn med normal hørelse gennem et forskningsprojekt i samarbejde mellem the HEARing CRC, The Shepherd Centre, The Babylab ved MARCS Institutet på University of Western Sydney og Cochlear. Disse data vil give et tidspunkt for, hvornår hvert item på FLI-P® normalt forventes opnået blandt normalhørende børn fra fødsel til 6 årsalderen. Indtil de normative data på FLI-P® bliver tilgængelige, er der mulighed for at finde information om, hvornår det forventes at enkelte lytteevner udvikles i Barnets Integreerede Udviklingskalaer fra Cochlear Ltd. (www.cochlear.com)

Hvad gør jeg, hvis jeg er bekymret for et barns lytteudvikling?

Vi anbefaler kraftigt, at du samarbejder med barnets audiologopæd eller andre fagpersoner for at sikre, at barnet har en tilstrækkelig adgang til lyd til at udvikle lytteevner til kommunikation.

Skal jeg bruge barnets 'hørealdere', 'implantationsalder' eller 'kronologiske alder'?

FLI-P® er udviklet til altid at bruge barnets kronologiske alder. Selvom 'hørealdere' refererer til det tidspunkt, hvor barnets HA bliver tilpasset, kan man ikke garantere, at teknologien på det tidspunkt giver barnet effektiv og anvendelig information til udvikling af høre- og lytteevner. Det samme gør sig gældende med 'implantationsalder'. Dagen hvor barnets CI bliver aktiveret er ikke nødvendigvis den dag, barnet får adgang til brugbar og god lyd til udviklingen af høre- og lytteevner, da dette sker løbende optimering af barnets indstillinger. Eftersom de standardiserede måleredskaber til sprogudvikling sammenligner børn med og uden høretab på kronologisk alder, har vi valgt at designe FLI-P® på samme måde.

Hvad gør jeg, hvis barnet ikke kan et 'item'. Skal jeg så lære dem det?

FLI-P® giver en guide til hvilke lytteevner, barnet udvikler som de næste. Selvom vi ikke anbefaler "at træne en test" (fx at træne en evne, så man kan krydse et bestemt item af), kan det være fint at indtænke kommende/fremtidige evner i målsætning for barnets lytteudvikling.

Hvilken evidens ligger der bag brugen og udviklingen af FLI-P®?

Analyse af både individuelle data og grupperdata er blevet brugt siden 2013. Der er adskillige forskningsprojekter i gang, som involverer forskellig brug af FLI-P®. Hvis du ønsker at deltage i fremtidige samarbejder og projekter omkring brugen af FLI-P®, så kontakt enquiries@hearhub.org

Ordforklaring

Auditiv hukommelse: Evnen til at huske information, man har hørt.

Almindelig stemme: En stemme du ville bruge, når du sludrer med en ved siden af dig. Mellem 60-65 dB SPL, hvis det måles med en lydstyrkemåler.

Diskrimination: Evnen til at høre forskellen mellem to eller flere forskellige lyde. Barnet er måske ikke i stand til at høre dem særligt tydeligt, men fordi der kun er få muligheder, kan de sige, hvilken en der er hvad.

'For det meste': Du er ret sikker på, at barnet besidder den pågældende evne. De gør det nemt og ofte med forskellige personer og i forskellige sammenhænge.

'Highlighting': Svarende til 'sing-song'-stemme. En meget livlig og interessant stemme, hvor der lægges ekstra tryk på en bestemt del af et ord eller en sætning, for at gøre den tydelig for barnet. Det kan være vha. varierende styrke (højere lyde eller hvisken), ændringer i stemmeleje (fra lav til høj til lav tonehøjde), længde (gør lyden længere) eller gentagelse af ord eller lyde.

Intonation: Tonegangen eller melodien, i stemmen, der taler.

Kun lytteevne: Uden visuelle, taktile eller andre typer signaler.

Ling-lydene: Ling-lydene (Ling, 1976) er lyde, der dækker lav-, mellem- og højfrekvenser. Talelydene falder typisk mellem og omkring disse lyde, så hvis et barn kan opfange alle seks ling-lyde på en meters afstand i stille omgivelser, kan du være sikker på, at de kan opfange alle talelyde under de samme forhold (stille, en meters afstand).

De seks ling-lyde er: m, u, ar, i, sh og s
Ling-lydene bør bruges hyppigt for at tjekke adgangen til talelyde, at barnets høreteknolog virker korrekt og for at hjælpe med at identificere ændringer i hørelsen. Ling-lydene bør både laves binauralt (begge ører samtidig) og for hvert enkelt øre, hvor det er muligt, fx kun med venstre eller højre høreapparat. Hvis et barn ikke reagerer på alle seks lyde, anbefaler vi, at I rådfører jer med en audiolog eller anden hørespecialist.

Opfattelse vs. genkendelse: Opfattelse betyder "de hørte lyden!" Det betyder ikke, at barnet ved, hvilken lyd det var, eller at de tildelte den nogen mening. Det er udelukkende erkendelsen af, at et lydsignal nåede hjernen. Hvis en lyd bliver genkendt, skal den først opfattes og derefter tildeles en betydning, så "de ved, hvad den lyd er".

Rolige/stille omgivelser: Et rum eller sted uden baggrundsstøj. Fjernsynet er slukket, der er ikke støj fra eskab/ventilation/folk der snakker. Rummet har gulvtæppe/bløde møbler, så der ikke er genklang.

Samtale: En samtale er en kommunikativ interaktion mellem to eller flere personer. Alle deltagere i samtalen bør være ansvarlige for at opretholde den. Så når en person stiller spørgsmål og en anden blot besvarer dem, er det ikke en samtale. Alle deltagere bør komme med bemærkninger, såvel som stille og besvare spørgsmål.

Syngende/'Sing-song' stemme: Den måde, forældre taler til spædbørn - kaldes nogle gange babysprog. Har et lyst stemmeleje, korte sætninger og mange gentagelser, og det bliver brugt, fordi det er mere interessant for spædbørn/små børn, og bedre fanger deres opmærksomhed.

'Sjældent': Barnet er ikke i stand til at udføre den pågældende opgave, eller du er ikke sikker på om evnen er blevet fuldt tilegnet hos barnet. De udviser nogle gange den pågældende evne, men hverken ofte eller let. Barnet kan muligvis kun vise evnen i nogle situationer, med specifikke personer eller specifikke steder.

Støjfyldt sted: Et sted hvor der er meget baggrundsstøj, som gør det sværere for barnet at høre, hvad du siger. Eksempelvis en legeplads med børn, der leger; en café eller restaurant med samtaler i baggrunden; en børnehave eller et klasselokale; et rum hvor fjernsynet eller radioen kører i baggrunden.

Visuelle signaler: Dette er ekstra, hjælpsomme hints, der støtter lytning, og som barnet opfanger gennem det, de ser. De inkluderer håndbevægelser (fx at pege), øjenbevægelser (at kigge på det man taler om), billeder eller mundaflysning. Visuelle signaler er en stor hjælp i naturligt støjfyldte kommunikationssituationer. Medmindre andet er angivet, bør der ikke bruges visuelle signaler, når FLI-P® udfyldes, da redskabet er udviklet til at monitorere lytteevner uden visuel støtte.

Visuelle signaler i samtale: Det ville være temmelig unaturligt at have en samtale uden en gang i mellem at kigge på samtalepartnerens ansigt, for at se, om de forstår. Sæt dig ved siden af, ikke overfor barnet, for at minimere mulighederne for visuel støtte i udfyldningen af FLI-P®. På denne måde kan barnet stadig kaste et blik på dig, men hvis de konstant har behov for at se dit ansigt, betyder det måske, at de er afhængige af at mundaflyse, og derfor bør dette item besvares med 'Sjældent'.

References and acknowledgements

Auditory Skills Checklist, (2004) Adapted by Karen Anderson, from Auditory Skills Checklist by Nancy Caleffe-Schneck, M.Ed.,CCC-A(1992).

Auditory Skills Program, New South Wales Department of School Education.

Archbold, S., Lutman, M.E., & Marshall, D.H. (1995). Categories of Auditory Performance. *Annals of otology, rhinology & laryngology. Supplement*, 166, 312.

Cochlear Limited, Integrated Scales of Development. (2009)

Cole, E.B, & Flexer, C.A. (2007). Children with hearing loss: developing listening and talking birth to six: Plural Pub. Estabrooks, W. (1998). Cochlear implants for kids: Alexander Graham Bell Association for the Deaf.

Joint Committee on Infant Hearing of the American Academy of P., Muse, C., Harrison, J., Yoshinaga-Itano, C., Grimes, A., Brookhouser, P.E.,...Martin, B.(2013).

Supplement to the JCIH 2007 position statement: principles and guidelines for early intervention after confirmation that a child is deaf or hard of hearing. *Pediatrics*, 131(4), e1324-1349.

E., Martin, B.(2013). Supplement to the JCIH 2007 Position Statement: Principles and Guidelines for Early Intervention After Confirmation That a Child is Deaf or Hard of Hearing. *Pediatrics*, 131(4)

Pollack, D., Goldberg, D.M., & Caleffe-Schenck, N. (1997). Educational audiology for the limited – hearing infant and preschooler: An auditory – verbal program. Charles C Thomas Pub Limited.

Simser, J.I. (1993). Auditory-verbal intervention: Infants and toddlers. *Volta Review*, 95(3): 217-229.

Tuohy, J., Brown, J. and Mercer-Mosely, C., 2001, *St. Gabriel's Curriculum for the Development of Audition, Language, Speech, Cognition*, Trustees of the Christian Brothers, St. Gabriel's School for Hearing Impaired Children, Sydney, Nsw, Australia.

Walker B. (2009). Auditory Learning Guide.

FURTHER INFORMATION

For mere information om validitetsstudier og forskningsgrundlaget bag FLI-P®, kontakt enquiries@hearhub.org

Itembeskrivelser

FASE 1: OPMÆRKSOMHED PÅ LYDE

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
1.1 Spjætter eller bliver forskrækket over høje lyde	Barnet spjætter, bliver forskrækket eller blinker med øjnene når der er en pludselig, høj lyd i nærheden (fx en dør der smækker, et højt klap, noget der falder ned på et hårdt gulv).	Sørg for, at du kan se barnet, men at barnet ikke kan se dig. Lav en høj lyd, og se efter en reaktion. Spjætter de? Bliver de forskrækket? Blinker de? Husk at tjekke, at barnets reaktion ikke kommer af at kunne se eller mærke en bevægelse.
1.2 Kigger eller smiler til mig, når jeg taler til dem med en syngende stemme ('sing-song'-stemme)	Når du bruger en syngende stemme, kigger barnet på dig, spærrer øjnene op eller bliver rolig. Spædbørn kan reagere ved at stoppe med eller begynde at sutte, for at vise, at de lytter.	Tal stille og roligt med en syngende stemme, når du holder barnet eller er tæt på dem. Se, om de smiler, kigger på dig eller ændrer ansigtsudtryk.
1.3 Hører mindst tre forskellige dyre- eller transportlyde, som jeg laver	Barnet kan spærre øjnene op, blinke, blive rolig eller vende sig for at kigge på dig, når du laver en dyre- eller transportlyd. Eksempler kan være 'muh' - ko, 'miav' - kat, 'babu' - ambulance, 'rap rap' - and. Dette viser, at barnet kan høre lydene og er optaget af dem, selv når de ikke kan se tingene.	Lav en dyre- eller transportlyd, når du leger ved siden af barnet, og de ikke kigger på dig. Se, om de standser, kigger op, kigger på dig eller bliver helt stille. Efter du har lavet lyden, kan du vise dem legetøjet eller billedet, der passer til lyden og sige "Ja, du hørte det, det er hunden". Hvis de ikke virker til at have hørt det, kan du prøve at pege på dit øre og sige "Lyt". Dette opfordrer barnet til at stoppe op og lytte efter lyden, før du gentager.

FASE 1: OPMÆRKSOMHED PÅ LYDE

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
1.4 Er opmærksom på tale, sang eller musik i 20-30 sekunder, selv når der ikke er noget at se	Barnet vil enten blive roligt eller begejstret, når du synger eller taler til dem, selv når de ikke kan se dig. Det kan også være, at de bliver stille, når de hører musik eller sang, selv når de ikke ser noget. Hvis du er i et andet rum, forbliver de glade eller rolige, så længe du taler eller synger, eller hvis de hører musik.	Syng eller tal stille, når barnet ikke kigger på dig. De kan blive rolige, kan bevæge sig mere ved at sparke med benene/hoppe op og ned/vifte med arme og ben, eller kan endda begynde at smile og kigge rundt. Du kan også spille noget musik. Opbygning af evnen til at lytte til lyde i lange perioder er vigtigt for udviklingen af lytteopmærksomhed.
1.5 Hører ALLE seks Ling-lyde, når de præsenteres tydeligt	Barnet hører og reagerer på lydene 'm', 'u', 'ar', 'i', 'sh' og 's', når du siger dem, uden at barnet kigger på dig. Dette viser de ved at blive stille, kigge et andet sted hen, blinke, spærre øjnene op, løfte øjenbrynene eller vende hovedet. De kan enten gøre det, når du begynder at lave lyden eller når du stopper. Reaktion på alle lydene viser, at de kan høre meget lave frekvenser (u, m), mellemfrekvenser (ar, sh) og høje frekvenser (i, s)	Lav en af de 6 lyde, når barnet er roligt ved siden af dig uden at kigge på dig. Se om barnet viser nogen reaktion, fx spærre øjne op, blinker, bliver stille, drejer sig, stopper eller kigger op. Hvis det er nødvendigt, kan du sige lydene med ekstra styrke eller variere dit toneleje for hjælpe barnet med at høre lydene. For eksempel 'i-i-i' eller 'u-U-u'. Vær desuden opmærksom på, at det kan være, de ikke vil reagere, hvis de leger med noget spændende legetøj, eller ser noget, som de er meget interesserede i.

FASE 1: OPMÆRKSOMHED PÅ LYDE

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
1.6 Kan lokalisere, hvor en lyd kommer fra	Barnet kigger mod dig, når du kalder på dem fra et andet rum. Det kan også være, at barnet vender hovedet, når der er en, der taler bagved dem. Dette viser, at de kan 'lokalisere', dvs. finde ud af, hvor lyde kommer fra.	Se, om barnet vender sig for at kigge efter dig, når du begynder at tale. Det første skridt er at kunne høre lyden, men for at identificere lydene omkring dem er det vigtigt, at de nøjagtigt kan afgøre, hvor lydene kommer fra. Bed nogen om at kalde på barnet fra et andet rum, så du kan se deres reaktion. Se efter om barnet kigger i den retning, stemmen kommer fra.
1.7 Hører mig når jeg hvisker	Barnet kigger enten på dig eller kigger rundt, når du hvisker, uden at de ser på dig.	Hvisk deres navn eller nogle stille lyde som 'pa pa pa' eller 'ha ha ha', når du sidder ved siden af barnet, og de ikke kigger på dig. Stopper barnet, hvad de er i gang med? Kigger de omkring? Kigger de for at se, hvad det var? Det er essentielt for børn at lytte til lyde med forskellige lydstyrker for at blive opmærksomme på alle typer af lyde, især de svagere talelyde.

FASE 2: AT FORBINDE LYD MED MENING

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
2.1 Vokaliserer tilbage til mig, når jeg taler til dem	Det ser ud som om, at de har en 'samtale' med dig. De pludrer frem og tilbage (du siger noget, de pludrer tilbage med lyde, du siger noget mere, de pludrer tilbage med flere lyde), som om I har en samtale. Barnet stopper med at pludre, når du taler, og når du stopper, begynder de at pludre igen.	Tal til barnet, når du sidder med dem, enten med en 'sing-song'-stemme, eller med nogle pludrelyde. Hold en pause efter et par ord eller lyde, kig på dem og vent på deres respons. Svar med flere lyde, når de siger noget til dig, og vent så på, at de tager turen igen. Dette er udgangspunktet for samtalen, hvor vi skiftes til at lytte og tale.

FASE 2: AT FORBINDE LYD MED MENING

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
2.2 Kan kende forskel på tale og sang	Når du synger, vil de hoppe op og ned, bevæge deres arme og ben, gyng fra side til side eller prøve at synge med. Dette er forskelligt fra deres respons, når du bare taler eller læser en historie for dem.	Syng for barnet og kig efter tegn på at de forstår, at det er anderledes fra tale. Det kan være, du ser dem stoppe op eller ændre på, hvad de laver, enten når du begynder eller stopper med at synge. Deltagelse i turtagningslege med tale og sang udgør en grundlæggende del af de tidlige samtalefærdigheder
2.3 Kender to familiemedlemmers stemmer	Barnet kan genkende din og en anden velkendt persons stemme, selv når de ikke kan se dig eller dem. Hvis de er urolige, vil de falde til ro, når de hører din stemme, men ikke når de hører en ukendt persons stemme. Barnet genkender også andre personers stemmer, hvilket de viser ved at kigge på dem når de taler, blive begejstret, smile eller blive rolig ved lyden af denne persons stemme.	Bed en velkendt person om at kalde på barnet eller tale til dem. Se, om barnet kigger rundt efter personen. Tænk over hvordan barnet reagerer overfor en velkendt person ift. en person de ikke kender. Er der en forskel?
2.4 Genkender en yndlings sang eller musik fra fjernsyn, tablet eller telefon	Barnet bliver begejstret, når de hører lyden af deres yndlingsprogram i fjernsynet, eller når en yndlings sang spiller fra en telefon/tablet. Dette er en af de tidligste indikationer på, at de forstår og forbinder de 'digitale' lyd signaler med mening. Digital lyd er sværere at lytte til og forstå end stemmer, tale eller sang.	Afspil deres yndlings sang fra en telefon eller tablet ude af syne for barnet, eller tænd for et af deres yndlingsprogrammer i fjernsynet. Se, om de viser tegn på, at de genkender det. Barnet kan reagere ved at blive begejstret, smile, kigge efter det, kigge på dig, eller blive utilfredse fordi de gerne vil finde og se programmet.

FASE 2: AT FORBINDE LYD MED MENING

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
2.5 Er opmærksom på og optaget af to til tre børnesange i træk eller af en yndlingsbog i et par minutter	<p>Gennem 2-3 børnesange eller -rim bliver barnet ved med at kigge på dig eller smile.</p> <p>Når du taler om billederne i en bog, vil de lytte til dig og kigge på bogen i et par minutter, før de mister interesse. Dette indikerer, at de begynder at kunne holde opmærksomheden i længere tid, mens de bruger både deres lytteevner og visuelle evner.</p>	<p>Kig i en bog sammen med barnet, når I sidder et stille sted. Fortæl om billederne på en sjov, interessant og indlevende måde. Holder de opmærksomheden i et par minutter? Alternativt kan du synge 2 til 3 børnesange i træk. Det gavner udviklingen af den 'auditive opmærksomhed' at lære at forblive fokuseret og lytte i længere perioder.</p> <p> Lav fagter til børnesangene for at fastholde barnets opmærksomhed.</p>
2.6 Kender nogle af lydene omkring os	<p>Barnet kan identificere nogle af hverdagslydene omkring os. Det kan være, at de kigger på døren, når dørklokken ringer; kigger udenfor, når de hører en bil, eller en hund der gør; løber hen til eller væk fra badeværelset, når de hører, at badekarret fyldes; eller kigger op i luften, hvis de hører et fly.</p>	<p>Sæt noget i mikroovnen, mens barnet ikke kigger, og vent på at den bipper. Kigger de hen mod mikroovnen? Kigger de efter din taske, når din mobiltelefon ringer? Dette er et af de første, afgørende skridt, børn tager mod at forbinde lyde med mening.</p> <p> Bed en ven eller bekendt om at banke på døren, så du kan se om barnet kigger på eller bevæger sig hen imod døren, når de høre lyden.</p>
2.7 Kigger på den, der taler i en gruppe	<p>Når en gruppe mennesker taler sammen, kigger barnet på den person, der taler. Når en anden begynder at tale, vil de vende sig for at kigge mod dem.</p>	<p>Observer når du taler i en gruppe. Kigger barnet på den, der taler? Vender de blikket mod en anden person, når de begynder at tale? Kigger barnet skiftevis på de personer, der taler? Denne funktionelle lytteevne videreudvikler deres evner til at lokalisere lyde, hvilket er vigtigt for at kunne følge samtaler.</p>

FASE 2: AT FORBINDE LYD MED MENING

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
2.8 Ved hvad der sker som det næste i velkendte sange	Barnet kan begynde at fnise, når du siger et velkendt børnerim, hvor de bliver kildet, fx "Pandebejn, øjestejn, næsetip, mundelip, hageflip og kilde, kilde, kilde", eller i 'Her er højre, her er venstre', inden du laver en pruttelyd på armen eller maven. Eller det kan være, at de brøler på forskud i "Bjørnen sover... men man kan dog aldrig på ham tro - GRR!".	Syng en velkendt børnesang, der har fagter til. Hold øje, når du kommer til det tidspunkt i sangen, hvor der sker noget. Spænder barnet op? Gør sig klar? Smiler? Eller på anden måde viser dig, at de ved, hvad der skal til at ske? Når barnet viser dette, indikerer det, at de bruger deres lytteevner til at udvikle viden om, hvad der skal til at ske. Andre gode sanglege med fagter er 'Jeg gik mig over sø og land' og 'Fem små aber'.
2.9 Hører ALLE seks Ling-lyde, når jeg siger dem med normal stemme i nærheden af barnet, uden at de kigger på mig	Når du siger alle seks Ling-lyde uden at bruge en ekstra tydelig udtale, viser barnet, at de kan høre lydene ved at vende hovedet, kigge på dig, hæve øjenbrynene eller ved at stoppe med det, de er i gang med.	Stil dig inden for en meter fra barnet, når de er rolige og ikke kigger på dig, og sig en af de 6 lyde i din almindelige talestemme. Kig på barnet for at se, om det hørte dig. Gentag for alle lydene. Hvis de reagerer på alle lydene, indikerer det, at de er i stand til at høre alle talelyde på en almindelig samtales lydniveau. Vær opmærksom på, at barnet ikke kigger på dig, kan se dit spejlbillede eller kan mærke at du laver lyden. Hvis barnet ikke reagerer i første omgang, kan du signalere til dem, at de skal lytte, ved at pege på dit øre og sige "lyt", og kigge afventende på dem.

FASE 2: AT FORBINDE LYD MED MENING

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
2.10 Kan skelne mellem om nogen er glade eller vrede fra lyden af deres stemme	Det kan være, at barnet bliver ked af det eller stille, hvis de hører nogen bruge et bestemt eller vredt tonefald. De kan også blive rolige og smile, hvis de hører en glad stemme.	Tænk på, hvordan barnet ville reagere, hvis du brugte et vredt tonefald omkring dem. Ville de blive urolige eller kede af det og forstå, at du brugte et andet tonefald? Ville det ændre sig, hvis du begyndte at bruge et venligt tonefald? Denne lytteevne afspejler barnets tidlige sociale udvikling og begyndende evner til at forstå andre menneskers følelser ud fra deres tonefald. Små børn opfatter mange signaler fra ansigter, så prøv at sikre dig, at barnets reaktion kun kommer fra lyden af stemmen.
2.11 Genkender mindst tre sange eller børnerim, når jeg synger dem uden fagter	De begynder at lave fagterne til velkendte børnesange eller -rim, inden du laver dem. De kan begynde at bevæge hænderne 'rundt, rundt, rundt' når du synger 'Hjulene på bussen', kravle med fingrene når du synger 'Lille Peteredderkop', eller tage hænderne frem når du synger 'Tommelfinger'.	Syng en velkendt børnesang eller et velkendt børnerim, når du sidder med barnet. Se, om de laver nogle af fagterne uden at du begynder på dem. Hvis sangen ikke har fagter, så læg mærke til, om de henter et stykke legetøj, som du har sammenkædet med sangen. Denne reaktion viser, at barnet kan kende forskel på forskellige sange.

FASE 3: AT FORSTÅ SIMPELT TALESprog

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
3.1 Gentager tre velkendte lyde efter mig	Barnet kopierer de lyde, du siger, når du taler eller pludrer til dem, uden at de behøver at kigge på dig imens. Hvis du siger 'mama', kopierer de dig, og når du skifter til 'dada', gør de også. Denne evne til at lytte til andre og afstemme sine egne ord og lyde til det, man hører, hedder det 'Auditive feedback-loop'. Det er vigtigt for at udvikle tydelig tale.	Sig nogle pludrellyde, som du ved, barnet kan lave. Vent og se, om de gentager dem. Du kan eksempelvis sige 'mamamamama' og kigge afventende på dem. Hvis barnet ikke reagerer, så gentag lydene og sig "din tur", og se om de så kopierer dig. Prøv derefter at ændre lydene, og se om barnet gør det samme. Prøv at inddrage ældre søskende eller andre børn til at hjælpe med at sige lydene
3.2 Forstår et ord eller en frase uden nogen fagter eller håndbevægelser	Barnet kan forstå et simpelt ord eller instruktion, uden at du peger eller kigger på det, du taler om. Så når du siger "Hvor er mor/far/hunden?", kigger de rundt for at finde den person eller ting. Når du siger "Kom her", kan det være, de rejser sig op. Når du siger "Hent din bog", gør de det. Eller når du siger "Nu skal vi spise", kigger de mod deres højstol. Dette er den første indikation på, at barnet kan forbinde ord med mening.	Prøv at sige noget, som du siger hver dag, men uden at lave fagter eller kigge mod den ting, som du taler om. Peger de eller kigger hen mod det? Rækker de ud efter det? Eller går hen og henter det?
3.3 Kan matche tre til fire dyr eller genstande med lydene, de laver	De kan kigge på, pege på eller gå hen og finde et stykke legetøj eller billede af en genstand, når du siger den lyd, det laver. Når du for eksempel siger, "Hvor er hunden, vov vov?" kigger barnet rundt efter sin hund; eller når du siger "Hvor er toget, fut-fuut?" går de hen og leder efter deres tog.	Hav et par velkendte ting eller dyr, der kobles til en bestemt lyd, tæt på barnet. Sig en af lydene, og vent og se, hvad de gør. Stopper de det de laver og kigger efter tingen eller dyret? Rækker de ud efter det og giver det til dig?

FASE 3: AT FORSTÅ SIMPELT TALESprog

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
3.4 Kender sit eget navn og kigger på mig, når jeg siger det	Barnet kigger op, når du siger deres navn. Det kan være, at de kigger direkte på dig eller kigger rundt for at se, hvem der kaldte på dem. Hvis du siger et andet navn, reagerer de ikke på samme måde.	Kald på barnet, når de ikke kigger på dig. Når de vender sig og kigger, kan du vinke til dem eller sige noget som "Ja, du hørte, at jeg kaldte på dig!" eller give dem et legetøj at lege med. Nogle gange er det nødvendigt at gentage barnets navn, hvis de er koncentrerede om noget andet. Men bemærk, at små børn kan stoppe med at reagere, hvis du kalder på dem for ofte uden nogen grund.
3.5 Kan give mig én ting, når jeg beder om det uden at pege	De kan give dig én ting, når du beder om det, uden at bruge håndbevægelser eller fagter, der hjælper med at vise dem, hvad du vil have. Hvis du fx siger "Giv mig bolden", så går barnet hen og henter bolden.	Hav et par velkendte genstande i nærheden af barnet (fx legetøjsbil, ske, sko, bold, bamse). Bed dem om at give dig en af tingene. Vær opmærksom på ikke at pege eller indikere med dine øjne eller dit hoved, hvilken en du vil have. Du kan også holde din hånd frem for at vise dem, at du vil have noget, uden at afsløre hvad.
3.6 Gentager nogle af de ord, jeg siger	Når du siger "Se bolden", kan det være, at barnet prøver at gentage "bold". Når du siger "Nu kommer far", så prøver de at sige "far".	Tal om det, barnet leger med, når de ikke kigger på dig. Vent og se om de prøver at efterligne det, du siger. Hvis barnet fx leger med en bamse, kan du sige "Nå, du leger med bamsen", med tryk på bamsen. Vent og se om, om barnet siger noget. Det kan være, de vender sig og kigger på dig. Hvis de ikke siger noget, kan du prøve at rette deres opmærksomhed tilbage på bamsen og sige "Ja, det er bamsen" efterfulgt af "Din tur (pause) det er bamsen".

FASE 3: AT FORSTÅ SIMPELT TALESprog

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
3.7 Gentager 'ar', 'u', 'i' og 'm' fra Ling-lydene tydeligt efter mig	Barnet kan gentage 'ar', 'u', 'i' og 'm' fra Ling-lydene tydeligt, når du siger dem et roligt sted fra omkring en meters afstand, mens de ikke kigger på dig.	<p>Sig til barnet, at du vil sige nogle lyde, som de skal gentage, mens I er i et stille rum. Sig en af lydene med din almindelige stemme, mens de ikke kigger. Se, om de kan kopiere dig. Barnet bør kunne gentage 'ar', 'u', 'i' og 'm' efter dig. Selv om barnet tidligere har været i stand til at høre lydene, er det, at de kan gentage dem, et tegn på, at de kan høre dem tydeligt.</p> <p> Lad dig ikke friste til at forlænge lyden eller variere dit toneleje for at gøre den lettere at høre</p>
3.8 Kan kende forskel på 's' og 'sh' fra Ling-lydene	Barnet siger forskellige lyde, når de forsøger at sige 'ss' og 'sh', selvom de måske ikke udtaler lydene korrekt. Det kan også være, at de kigger på billedet af en baby, der sover, når du siger en 'sh'-lyd; og på billedet af en slange, når du laver en 's'-lyd.	<p>Bed barnet om at gentage nogle lyde efter dig. Sig 's'-lyden og derefter 'sh'-lyden. Lyder de forskellige når barnet gentager dem? Du kan også lave 's'-lyden til et billede af en slange eller med en legetøjslange; og 'sh'-lyden til en baby, der sover. Når de ved, hvilken lyd, der hører til hvilket billede, kigger de så på billedet af slangen når du laver 's'-lyden? Og babyen når du laver 'sh' lyden?</p> <p> Bliv ikke bekymret, hvis barnet ikke kan udtale lydene korrekt, eftersom mange børn først kan gøre det, når de bliver ældre. Men at være i stand til at kende forskel på lydene viser os, at de kan høre forskellige lyde på forskellige frekvenser.</p>

FASE 3: AT FORSTÅ SIMPELT TALESprog

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
3.9 Siger nogle ord i velkendte sange	Hvis du synger en velkendt sang, men stopper før det sidste ord, siger barnet ordet. For eksempel synger du "Jeg gik mig over sø og land der mødte jeg en gammel...", og barnet siger "mand". Ordet behøver ikke være udtalt tydeligt, så længe det lyder som det rigtige ord.	Syng en sang, som I ofte synger. Stop lige før du kommer til et velkendt ord, og kig forventningsfuldt på barnet. Vent og se, om barnet siger det manglende ord. Hvis du synger "Hjulene på bussen drejer..." kan det være, at barnet siger "undt" eller "hundt" i stedet for rundt. De kunne også sige "kole" eller "ole" i stedet for kjole i "Se min kjole".
3.10 Forstår 10 ord eller udtryk	Barnet forstår 10 ord eller udtryk uden støtte fra håndbevægelser eller fagter. Når I for eksempel tager afsted og du siger "vink farvel", begynder de at vinke (uden at du gør det). Hvis du siger "klap i hænderne", så begynder de at klappe.	Brug ord og udtryk, som de kender godt. Dette kunne være ting som "Giv mig et kys", "Smid det i skraldespanden", "Det er tid til et bad" eller "Kom her". Prøv at sige dem uden at lave nogle fagter eller håndbevægelser, og se, om de viser, at de forstår det ved at gøre handlingen.
3.11 Kender navnene på tre velkendte personer eller kæledyr	Når du siger "Hvor er mor/far/mormor?", kigger de efter dem eller finder dem på et billede. Når du siger "Giv den til mor/far/onkel Jens", rækker de tingen til den rigtige person, selvom du ikke peger eller viser dem, hvem der skal have den.	Spørg barnet "Hvor er mor/far/mormor?" eller en anden person, som de kender godt. Det kan være, at barnet kigger på personen, peger på dem, går over til dem eller prøver at finde dem. Hvis I kigger på et familiefoto, peger barnet på personen på billedet eller siger deres navn, når de ser dem.
3.12 Hører mig, når jeg kalder på dem et støjfyldt sted	Barnet vender hovedet og kigger på dig, når du kalder på dem fra omkring 3 meters afstand et støjfyldt sted som en café, deres børnehave eller i en butik.	Kald på barnet én gang fra omkring 3 meters afstand, når I er ude og handle eller på legepladsen. Vender de sig og kigger på dig?

FASE 4: AT FORSTÅ SPROG UNDER FORSKELLIGE LYTTEFORHOLD

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
4.1 Følger korte instruktioner, som er uforudsigelige eller fjollede	Hvis du giver barnet fjollede instruktioner, som de ikke har hørt før, følger de dem let, selv når du ikke støtter med fagter eller håndbevægelser. Fx "Tag din hat på dit øre", "Tag din sko på hovedet", "Klap med fødderne".	Bed dem om at gøre noget skørt eller usædvanligt med et objekt (fx "Børst dine tæer", "Ryst benene", "Tag bolden på hovedet", "Læg bilen i bad"). Griner de eller gør noget andet, som viser, at de forstår dig?
4.2 Kender fagterne til flere forskellige vers af en sang	Når I synger en sang med flere vers og fagter fx 'Hjulene på bussen', kan barnet lave fagterne til hvert vers, uden at du gør det først. Det kan være, at de bevæger hænderne rundt som hjul og 'åbner og lukker' dørene i det næste vers. Dette kan de gøre, selv når du blander rundt i rækkefølgen af versene.	Syng 'Hjulene på bussen' med barnet. Vent på, at de laver fagterne. Prøv at synge et par vers i blandet rækkefølge, og se om barnet laver de passende fagter. Når barnet er i stand til at følge fagterne i forskellige vers, viser det, at de kan forstå de enkelte ord og samtidig genkende melodien. Prøv dette med enhver velkendt sang med forskellige fagter, fx 'Jeg er en lille undulat', 'Mon du bemærket har' eller 'Hoved, skulder, knæ og tå'.
4.3 Gentager sætninger på to til tre ord	De kan gentage to til tre ord efter dig. For eksempel: "Min tur", "Kom her" eller "Sæt dig ned".	Se om barnet kan gentage nogle sætninger på to til tre ord, som du bruger ofte. Det kunne være: "Bed om mere", "Hej mor", "Kør bil", "Stop nu", "Ned af trappen" eller "Cyng-gang". Sig det adskillige gange og læg mærke til, om de prøver at gentage det.
4.4 Synger en linje fra en velkendt sang	Barnet forsøger ofte at synge en hel linje af en sang på mindst fire til seks ord. Ordene må gerne være utydelige, eller bare være pludreløse, men det skal lyde som sangen og have et lignende mønster.	Syng en velkendt sang, men stop efter en linje og se om barnet synger den næste del. Bed dem om at synge en sang for dig og se, hvad de gør.

FASE 4: AT FORSTÅ SPROG UNDER FORSKELLIGE LYTTEFORHOLD

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
4.5 Kan hente to ting, som jeg beder om	De henter to ting til dig, hvis du siger noget i retning af "Hent din taske og dine sko", eller "Kan du hente mig en kop og en ske?"	Bed dem om at hente to velkendte ting, eller ting der er i nærheden af dem. Dette udvikler deres auditive hukommelse. Vis barnet, at du vil have to ting ved at holde to fingre op og tælle hvert objekt.
4.6 Følger to instruktioner, når de bliver givet i samme sætning	Du kan bede dem om at gøre to ting, og så husker de at gøre dem begge. For eksempel, "Tag dine sko og giv dem til far", eller "Ryd dit legetøj op og gå så hen og vask dine hænder."	Læg noget legetøj, som de godt kan lide at lege med, i nærheden af dem og bed dem om at gøre to ting med legetøjet. For eksempel, "Giv bamsen lidt at drikke og læg ham i seng", eller "Skub bilen og hent så bolden."
4.7 Gentager alle seks Ling-lyde korrekt	Barnet kan sige alle seks lyde tydeligt efter dig, når du står omkring en meter væk, og de ikke ser på dig. Alle lydene skal være tydelige og præcise.	Børn lærer sprog ved at høre andre tale - selv det, de hører på afstand. Stil dig en meter fra barnet og bed dem om at lytte og sige hvad de hører, uden at de kigger på dig. Sig hver af de seks lyde med normal stemme, en ad gangen, uden at gøre dem nemmere at høre på nogen måde. Vent på, at de gentager hver lyd, før du siger den næste.
4.8 Gentager ord og udtryk, som de har hørt fra fjernsyn, tablet eller telefon	Barnet gentager ting, de hører i fjernsynet, telefonen eller tablet. Dette kan være udtryk eller sætninger fra deres yndlingsprogrammer.	Sæt dig med dem, mens de ser noget i fjernsynet eller på telefon/tablet. Læg mærke til, om de gentager noget af det, de hører. Du kan gentage noget af det, du hører, og se om de kan gøre det samme. Der findes en række børneprogrammer og apps, som stiller børnene spørgsmål eller beder dem om at gentage ting.

FASE 4: AT FORSTÅ SPROG UNDER FORSKELLIGE LYTTEFORHOLD

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
4.9 Gentager de fleste af de lyde, jeg siger	Når barnet kopierer, det som du siger, er det fleste lyde korrekte. Bemærk, at barnet kan have problemer med at udtale 'g', 'k', 'r', og 'sj'.	Bed dem om at gentage alfabetet efter dig. De bør kunne sige de fleste bogstaver, måske med undtagelse af de sværeste bogstaver som g, k, q og x.
4.10 Gentager alle seks Ling-lyde korrekt, når jeg er mere end tre meter væk	De kan sige alle lydene tydeligt efter dig, når du står mindst tre meter væk, og de ikke ser på dig.	Det at lytte på afstand kan være svært, men det er en nødvendighed i hverdagen. Bed dem om at lytte og sige det, de hører, mens du står omkring tre meter væk, og de ikke kigger på dig. Sig de seks lyde med normal talestemme en ad gangen, undgå at hæve din stemme selvom du er længere væk. Vent på, at de gentager hver lyd, før du siger den næste. At være i stand til at gentage alle disse lyde fra tre meters afstand viser, at barnet kan høre lav-, mellem- og højfrekvenslyde i tale fra en længere afstand.
4.11 Følger instruktioner eller besvarer spørgsmål, de har hørt fra fjernsyn, tablet eller telefon	Når barnet hører et spørgsmål fra deres yndlingsprogram i fjernsynet, kan det være, de siger svaret højt. Når de bruger en app, som læser spørgsmål højt, kan de svare på dem. De kan følge instruktioner fra en app, hvis app'en læser dem højt.	Det er sværere at gentage et digitalt signal (fx fra telefon eller tablet) end at gentage en stemme. Det er endnu sværere at besvare spørgsmål eller følge instruktioner fra et digitalt signal. Prøv at sætte dig med barnet, mens de bruger en 'tale-app' eller ser et børneprogram, der stiller spørgsmål, fx "Hvad skal xx gøre nu?" "Hvor blev xx af?" Optag nogle spørgsmål eller instruktioner på din telefon/tablet for at lave en elektronisk version af 'Simon Siger'. Se om barnet kan følge instruktionerne.

FASE 5: AT LYTTE TIL SAMTALE OG FORTÆLLINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
5.1 Genkender en velkendt person over telefonen	De kan genkende en person, de kender, over telefonen. Barnet ved, hvem der ringer, fra lyden af personens stemme.	Bed nogen, barnet kender (familiemedlem, tæt ven, pædagog) om at tale med dem over telefonen. Kan barnet høre, hvem det er?
5.2 Siger ting, som overrasker mig, fordi jeg ikke ved, hvor de har hørt det	De kan sige ord eller udtryk, som du ikke har sagt eller lært dem direkte. Når de siger noget, du ikke har hørt før, tænker du måske, "Hvor har de det fra?!".	Børn lærer nye ord, når de eksponeres for forskellige ord og hører forskellige mennesker tale. Lyt nøje efter hvad de siger og hold øje, når de taler med dig eller deres venner i vuggestuen/børnehaven eller på legepladsen. Siger de ting, som overrasker dig? Siger de ting, du aldrig har hørt før eller som de ikke normalt siger?
5.3 Gætter hvilken ting jeg taler om, når jeg beskriver noget, de kan se	Barnet kan gætte rigtigt, når du beskriver noget tæt på eller foran dem. "Jeg tænker på noget, der er blødt og brunt, og som kan logre med halen og sige 'vov vov'", eller "Hvad for en grøntsag er orange, knaser når man bider i den, og du spiste en til eftermiddagsmad?"	Hav mindst tre ting i nærheden. Tal om en af dem, uden at benævne den, pege på den eller kigge hen mod den. Fx "Det er et dyr, der bor på en bondegård, det giver os mælk og siger 'muh'" eller "Den er rund og du kan sparke til den, trille den eller få den til at hoppe". Se om barnet kigger på den ting, du beskriver. Det kan være at de rækker ud efter den, henter den eller giver den til dig.
5.4 Kan finde en side i en velkendt bog, hvis jeg beskriver, hvad der er på den	Barnet bladrer frem til den rigtige side i en velkendt bog, når du fx siger "Lad os finde den side, hvor Gurli Gris vælter på cyklen" eller "Find siden, hvor Totte børster sine tænder".	Bed barnet om at bladre frem til en side, der passer på en konkret beskrivelse, når I læser en bog, som de kender godt. For eksempel, "Find den side, hvor tyren jager bonden og han løber væk", eller "Hvor er siden, hvor drengen og pigen krammer?"

FASE 5: AT LYTTE TIL SAMTALE OG FORTÆLLINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
5.5 Kan synge eller sige det meste af en velkendt børnesang eller -rim	Barnet synger eller siger det meste af en hel børnesang eller et helt børnerim, som de kender godt, for eksempel 'Mester Jakob', 'Bjørnen sover' eller 'Okker gokker'. Barnet fanger den rigtige rytme og melodi, selvom nogle af ordene måske ikke er udtalt helt tydeligt.	Vælg på skift en børnesang, som I skal synge sammen. Se hvor meget barnet kan synge selv. Du kan også bede dem om at synge en sang til et familiemedlem, en bamse eller et kæledyr, eller barnet kan lege, at det optræder for dig.
5.6 Kan svare på simple spørgsmål om et yndlingslegetøj eller -aktivitet	Barnet besvarer spørgsmål om sit yndlingslegetøj. For eksempel: "Hvad er det?", "Hvem købte det til dig?", "Hvor har du det fra?", "Hvad kan den?", "Hvordan leger du med den?". De kan også svare på spørgsmål om deres yndlingsaktivitet, for eksempel: "Hvor var du henne?", "Hvad lavede du?", "Hvem var du sammen med?", "Hvad skete der så?".	Stil dem spørgsmål om deres yndlingslegetøj eller om noget, de kan lide at lave. Du kan eksempelvis spørge: "Hvordan virker den?", "Hvad kan du bedst lide ved den?", "Hvad hedder den?".
5.7 Hører forskellene i enslydende ord, og forstår, at de ændrer betydningen	Barnet forstår, at det kan ændre et ords betydning, hvis man ændrer et eller to bogstaver. For eksempel betyder hund noget andet end hunde, ligesom hund og hus er to forskellige ting.	Tænk på nogle meget enslydende ord, som barnet ved, har forskellige betydninger, når én lyd ændres. For eksempel: kat/hat, mand/mænd, seng/senge, mor/mors, købe/købte. Brug disse enslydende ord, når du taler med barnet, og læg mærke til, om de viser dig, at de forstår forskellen. Det kan barnet vise ud fra det, de siger eller gør, eller ved at tage dig i at bruge et af ordene forkert.

FASE 5: AT LYTTE TIL SAMTALE OG FORTÆLLINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
5.8 Henter tre ting til mig på samme tid, hvis jeg beder om dem	Barnet kan finde og hente tre ting, når du beder om det. For eksempel: "Kan du hente en skål, en kop og en ske til mig?", "Lad os lægge båden, bilen og flyet på plads", eller "Læg din drikkedunk, din hue og din madkasse i tasken."	<p>Det styrker barnets 'auditive hukommelse' at kunne huske et stigende antal ting. Kig rundt og bed dem om at hente tre ting til dig, som er i nærheden. For eksempel, "Giv mig æblet, skeen og bamsen".</p> <p> Du kan også tælle på fingrene, mens du beder om tingene og sige, "Nu beder jeg dig om tre ting, er du klar? Giv mig bogen, hesten og hatten".</p>
5.9 Har en kort samtale med mig, hvis jeg indleder med at fortælle, hvad vi skal tale om	Når du begynder en samtale med barnet, kan de fortsætte i adskillige ture frem og tilbage. For eksempel kan du spørge "Hvor skal vi gå hen i dag?", hvortil de svarer "Legepladsen". Når du kommer med en bemærkning om jeres sidste tur på legepladsen, svarer de eksempelvis igen med "Nej, du tog rutsjebanen og jeg tog gyngen sidste gang". Og så kan de sige, "Men jeg vil have en tur på rutsjebanen i dag."	Start en samtale ved at forklare emnet. Du kan sige, "Lad os tale om vores besøg hos mormor, det var så hyggeligt". Hold en pause, så barnet har mulighed for at kommentere. Hvis de ikke siger noget, så stil et spørgsmål som "Hvad kunne du bedst lide?". Se om I kan fortsætte samtalen frem og tilbage nogle gange om det samme emne, selv hvis du kun kommenterer uden at stille direkte spørgsmål. Det er en vigtig, social færdighed at lære, hvordan man holder en samtale i gang ved at lytte. Det hjælper børn til at vide, hvordan man svarer og kommenterer passende på det, der bliver sagt, samt at være i stand til at fokusere på et emne.

FASE 5: AT LYTTE TIL SAMTALE OG FORTÆLLINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
5.10 Følger tre instruktioner i samme sætning	Hvis du beder barnet gøre tre ting, kan de huske alle tre. For eksempel, "Ryd dit legetøj op, vask dine hænder og sæt dig ved spisebordet", eller "Sæt din kop ind i køkkenet, læg din taske ind på værelset og hent en bog til mig". Barnet behøver ikke gøre tingene i den rækkefølge, de bliver sagt, men de skal kunne gøre dem alle uden at blive hjulpet på vej.	<p>En god måde at tjekke dette på er ved at lege 'Simon Siger'. For eksempel, "Simon siger stil dig op, klap dine hænder og rør din næse" eller "Simon siger vink med hånden, vend dig om og rør ved dine tæer".</p> <p> Fortæl eller vis dem, at de skal huske tre ting. Du kan sige, "Nu siger jeg tre ting, lad os se om du kan huske dem", eller du kan tælle med dine fingre hver gang, du siger en af tingene. Dette kan være en strategi, som børn kan bruge til at udvikle deres auditive hukommelse og lyttespændvidde.</p>
5.11 Kan gætte et velkendt dyr eller et objekt, når jeg beskriver det med ledetråde	De gætter, når du giver ledetråde om en ting, du tænker på, uden at hjælpe med fagter. For eksempel, "Jeg tænker på et dyr, det svømmer nede i vandet, har finner og skarpe tænder", eller "Jeg tænker på en frugt, den er gul og du skal pille skrællen af for at spise den."	<p>Forklar, at I skal lege en gætteleg. Giv ledetråde med masser af beskrivelser, og se om de kan gætte, hvad du tænker på. For eksempel, "Jeg tænker på noget, som er grønt, har blade, lange grene og vokser op af jorden" eller "Jeg tænker på et dyr, som bor på en bondegård, giver os mælk og siger 'muh'".</p> <p> Hvis du tilføjer lyden, som tingen siger, bliver det en langt lettere lytteopgave. Prøv at udelade lyden og se, om de stadig kan gætte tingen: fx "Jeg tænker på et dyr, som bor på en bondegård, elsker mudder, er lyserød og har en krøllet hale" (dvs. sig ikke 'øf'-lyden). Dette opfordrer barnet til at bruge sine lytteevner til at sammenholde forskellige auditive informationer.</p>

FASE 5: AT LYTTE TIL SAMTALE OG FORTÆLLINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
5.12 Gentager sætninger på fem til seks ord korrekt efter mig, hvis de kender alle ordene	Barnet kan kopiere dig, når du siger en sætning som "I går spiste jeg en sandwich" eller "Jeg kan virkelig godt lide kage". Det kan godt være, at barnet ikke udtaler alle ordene korrekt.	<p>Tænk på et par sætninger på fem til seks ord, som barnet kender. Bed barnet om at gentage efter dig, når I sidder sammen. Fx "Nu siger jeg noget, og så skal du sige det efter mig: 'Jeg elsker at være på stranden'".</p> <p> Peg på dig selv når du taler, og på barnet, når det er deres tur. Hvis de gentager nogle ord, men ikke alle, så opfordr dem til at prøve at sige alle ordene.</p>
5.13 Kan fortælle mig, hvordan tre eller fire ting, som jeg nævner, hører sammen	Barnet kan færdiggøre en sætning som fx "Cirkel, firkant, trekant er alle sammen..." eller "Jordbær, brandbiler og tomater er alle..."	<p>Tænk på nogle ting, der er forbundne på en åbenlys måde. Det kan være forskellige ting inden for samme kategori (dyr, frugter eller biler), ting, der ligner hinanden (rund, gul, lille) eller ting, der bor/er samme sted (under vandet, i køkkenet, på bondegården). Du kan fortælle dem, at du vil tale om nogle ting, som allesammen er det samme.</p> <p> Giv et eksempel til at starte med: "Fisk, hajer og sæler bor allesammen... under vandet." "Okay, din tur. Fodbolde, æbler og månen er allesammen...". Behandling af information om adskillige elementer udvikler nødvendige færdigheder for at kunne forstå auditive input.</p>

FASE 5: AT LYTTE TIL SAMTALE OG FORTÆLLINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
5.14 Kan hente fire ting, som jeg beder om i samme sætning	De kan hente fire ting, når du beder om det, uden at blive tilskyndet. For eksempel: "Kan du give mig en skål, en kop, et æble og en ske?" eller "Kan du hente båden, bilen, toget og flyet?". De behøver ikke nødvendigvis at hente dem i den rækkefølge, du sagde, men de skal kunne huske dem alle uden at få hints.	En god måde at tjekke disse lytteevner på er ved at pakke eller rydde op. Når du rydder legetøj op sammen med barnet, så bed dem om at lægge fire ting på plads. For eksempel: "Kan du lægge lastbilen, bogen, bamsen og bilen på plads?", eller når I pakker tasken: "Kan du lægge din madkasse, drikkedunk, regnjakke og hue i din taske?". Før du begynder, kan du minde dem om, at du beder dem om fire ting. Hvis de glemmer én, så gentag alle fire ting, ikke bare den, de glemte.

FASE 6: AT LYTTE TIL KOMPLEKSE, AVANCEREDE SÆTNINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
6.1 Kan have en simpel samtale med en velkendt person over telefonen	Barnet kan have en telefonsamtale med nogen, de kender. De kan stille eller besvare spørgsmål, komme med bemærkninger, eller fortælle ting til den anden person, uden at du hjælper dem.	Spørg barnet, hvilket familiemedlem eller anden person, de gerne vil ringe til, og hjælp dem med at beslutte, hvad samtalen skal handle om. For eksempel: "Hvem vil du gerne ringe til og fortælle om svømning i dag?". Kan de besvare den anden persons spørgsmål? Hvad fortæller de til dem? Går samtalen frem og tilbage et par gange? Hvis du sætter opkaldet på medhør, kan du høre begge sider af samtalen.
6.2 Gætter en mindre velkendt genstand fra ledetråde, som jeg giver	Barnet kan gætte en ualmindelig genstand eller et begreb, som du beskriver, selvom du bruger ledetråde, der er mindre åbenlyse. For eksempel "Jeg tænker på noget i himlen, som giver os varme og lys" eller "Jeg tænker på hvordan du	Det kan være svært at forestille sig ting, der er mere abstrakte og ualmindelige, især under en lytteopgave. Prøv at fortælle barnet, at du vil give nogle ledetråde om noget, som måske er lidt svært at komme i tanke om (og gør det uden at bruge billeder eller legetøj som visuelle signaler). Det kan

føler, hvis du taber din yndlingsbamse, eller hvis du falder og slår dig”.

være et tal, et begreb, en følelse, en idé, et karaktertræk eller en begivenhed.

FASE 6: AT LYTTE TIL KOMPLEKSE, AVANCEREDE SÆTNINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
6.1 Kan have en simpel samtale med en velkendt person over telefonen	Barnet kan have en telefonsamtale med nogen, de kender. De kan stille eller besvare spørgsmål, komme med bemærkninger, eller fortælle ting til den anden person, uden at du hjælper dem.	Spørg barnet, hvilket familiemedlem eller anden person, de gerne vil ringe til, og hjælp dem med at beslutte, hvad samtalen skal handle om. For eksempel: “Hvem vil du gerne ringe til og fortælle om svømning i dag?”. Kan de besvare den anden persons spørgsmål? Hvad fortæller de til dem? Går samtalen frem og tilbage et par gange? Hvis du sætter opkaldet på medhør, kan du høre begge sider af samtalen.
6.2 Gætter en mindre velkendt genstand fra ledetråde, som jeg giver	Barnet kan gætte en ualmindelig genstand eller et begreb, som du beskriver, selvom du bruger ledetråde, der er mindre åbenlyse. For eksempel “Jeg tænker på noget i himlen, som giver os varme og lys” eller “Jeg tænker på hvordan du føler, hvis du taber din yndlingsbamse, eller hvis du falder og slår dig”.	Det kan være svært at forestille sig ting, der er mere abstrakte og ualmindelige, især under en lytteopgave. Prøv at fortælle barnet, at du vil give nogle ledetråde om noget, som måske er lidt svært at komme i tanke om (og gør det uden at bruge billeder eller legetøj som visuelle signaler). Det kan være et tal, et begreb, en følelse, en idé, et karaktertræk eller en begivenhed.
6.3 Husker fire ting, der er sket i en historie, i den rigtige rækkefølge, efter vi har læst en bog sammen.	Når du fortæller barnet en ny historie, kan de genfortælle historien til dig eller en anden og huske mindst fire ting, der skete, i den rigtige rækkefølge.	Forklar barnet, at du vil fortælle en historie, og at de skal huske fire ting, som skete, i den rigtige rækkefølge. Du kan for eksempel fortælle dem om din dag og bede dem genfortælle de fire ting, du lavede, i den rigtige rækkefølge.

FASE 6: AT LYTTE TIL KOMPLEKSE, AVANCEREDE SÆTNINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKKES?
6.4 Gentager nemt en sætning på otte til ti ord efter mig, selv når et eller to af ordene er nye for dem	Barnet er i stand til at sige sætninger på otte til ti ord korrekt, selv hvis de ikke kender alle ordene. Det kan være, at hvert ord, de siger, ikke lyder præcist som når du siger dem, men de forsøger at sige alle ordene, selv hvis de ikke ved nøjagtigt, hvad de betyder.	Fortæl barnet, at du vil læse en sætning, som de skal gentage. Du kan finde sætninger fra en ny eller ukendt bog eller selv finde på nogle. Eksempler kunne være "Jeg elsker alle blomster, men liljen er mine yndlings" eller "Onsdag skal vi have kringler for at fejre Yasmins fødselsdag". Længden og mængden af input, som børn er i stand til at genkalde sig, når de lytter, bør stige i takt med at deres lytteevner udvikles. De bør også blive i stand til at inddrage nye og ukendte ord.
6.5 Forstår at MÅDEN noget bliver sagt på, kan ændre meningen af sætningen	Forstår, at måden, noget siges på, kan ændre sætningens betydning. Det kan være tonehøjde, trykfordeling eller betoning på et ord eller en del af sætningen. "Han kører ikke til København i morgen" antyder, at han kører til København en anden dag. "Han kører ikke til København i morgen" antyder, at han bruger en anden type transport såsom at tage toget. "Han kører ikke til København i morgen" antyder, at han ikke kører, men en anden gør.	Du kan også sige noget til dem, og se, om de svarer passende i forhold til sætningens trykfordeling. Sig for eksempel "Jeg vil spise ikke æblet" med tryk på jeg. Et passende svar ville være "Hvem vil så?" Prøv at ændre trykket til "Jeg vil ikke spise æblet", hvortil det passende svar ville være "Hvad vil du så spise?". Eller "Jeg vil ikke spise æblet", hvortil det passende svar ville være "Hvad vil du så gøre med det?" Evnen til at opfange signaler i måden, vi siger ting på, gør samtaler nemme. Hvis man misforstår dem, bliver kommunikationen svær og usammenhængende.

FASE 6: AT LYTTE TIL KOMPLEKSE, AVANCEREDE SÆTNINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
6.6 Kan følge en lang, kompliceret instruktion, som har mere end fem dele	Barnet kan nemt følge en lang instruktion, uden at du behøver at forenkles den eller gøre instruktionen kortere. Du kan sige ting som, "Gå ind på dit værelse, find dine løbesko i skuffen og stil dem hen til hoveddøren", eller "Hent din trøje, dine sokker og shorts fra badeværelset og læg dem i vasketøjskurven i bryggeret", eller "Tegn en lyserød cirkel, så en blå trekant og skriv dit navn i bunden af papiret".	<p>Tænk på, når du beder barnet om at gøre ting derhjemme eller i løbet af dagen. Giver du lange, komplicerede instruktioner, og kan de følge dem?</p> <p>Husk, at børn ofte ikke følger instruktioner, fordi de ikke har lyst - ikke fordi de ikke har hørt dem. Så vær sikker på, at det er noget de faktisk gerne vil! Dette kunne være i en leg som 'Simon siger', eller en tegneleg, hvor du siger hvad de skal tegne, og undervejs giver tydelige instruktioner i fire til fem dele. Du kan også give instruktioner, når barnet beder om noget fx "Du kan få en is, når du har sat dine sko på plads, pakket din taske, sat din tallerken i vasken og sat dig ved bordet".</p>
6.7 Gentager nemt en sætning på otte til ti ord, som de har hørt i fjernsynet, fra en tablet eller telefon, selv hvis et eller to ord er nye for dem	Barnet kan gentage instruktioner, de hører fra en app på telefon eller tablet, eller gentage en sætning på otte til ti ord fra tv-programmer eller film. De vil måske gentage nogle ord forkert, især nye ord, men de forsøger at sige dem alle.	<p>Der er flere måder at afprøve dette på. Det kan være, at du hører barnet gentage lange sætninger fra fjernsynet, telefon eller tablet. Du kan også sætte det, de ser på pause, og spørge "Hvad hørte du?", eller I kan lege en leg, hvor I skiftes til at gentage den længste sætning, I hører.</p> <p> Optag nogle lange sætninger på din telefon/tablet, som indeholder ord, som barnet måske ikke kender. Se, om de kan gentage hele sætningen.</p>

FASE 6: AT LYTTE TIL KOMPLEKSE, AVANCEREDE SÆTNINGER

	HVORDAN KAN DET SE UD?	HVORDAN KAN DET TJEKES?
6.8 Følger instruktioner, deltager i en samtale, eller kan lytte til en historie og besvare spørgsmål om den, når vi er et støjfyldt sted	Barnet kan nemt føre en samtale med dig, følge lange instruktioner eller lytte til en historie og stille dig eller besvare spørgsmål om den, når I er et støjfyldt sted, såsom i en butik, på en café, i parken eller i institutionen.	Livet er ofte støjende, og derfor kan det være udfordrende at lytte i hverdagssituationer. Tænk på, når I har været støjfyldte steder som indkøbscentre eller caféer. Kan de let følge med i det, du siger, når du forklarer dem noget eller fortæller en historie? Kan de høre, hvad du har sagt? Kan de besvare spørgsmål om det, de har hørt? Kobler de fra? Skal du opfordre dem til at lytte, eller gentage, hvad du siger? Skal du rykke nærmere, før de hører efter?
6.9 Kan have en telefonsamtale eller lytte til en historie på en telefon/tablet og besvare spørgsmål eller fortælle mig om det, når vi er et støjfyldt sted	Barnet kan have en telefonsamtale, når der er støj omkring dem (fx på legepladsen, udenfor når det blæser), eller de kan lytte til noget på en telefon/tablet på en cafe eller i en butik, og kan tale om det bagefter. De kan besvare spørgsmål eller fortælle dig om det på en måde, som viser, at de kunne høre det.	Det er sværere at lytte til digitale signaler end til stemmer, og støj gør det blot endnu sværere. Tænk på, hvor godt de kan lytte og bruge digitale signaler i højlydte omgivelser i hverdagen. Dette kan være i en telefonsamtale, hvor de kommer med passende bemærkninger, spørgsmål og svar, eller at de kan besvare spørgsmål om en historie, som de har lyttet til, eller om et program, de har set. Sørg for, at de inkluderer information, som de kun kan have fået fra noget, de har hørt, eftersom de kan opfange meget visuelt.

Referencer

Auditory Skills Checklist, (2004) Adapted by Karen Anderson, from Auditory Skills Checklist by Nancy S. Caleffe- Schneck, M.Ed., CCC-A (1992).

Auditory Skills Program, New South Wales Department of School Education.

Archbold, S., Lutman, M. E., & Marshall, D. H. (1995). Categories of Auditory Performance. *Annals of otology, rhinology & laryngology. Supplement*, 166, 312.

Cochlear Limited, Integrated Scales of Development. (2009)

Cole, E. B., & Flexer, C. A. (2007). Children with hearing loss: developing listening and talking birth to six: Plural Pub. Estabrooks, W. (1998). Cochlear implants for kids: Alexander Graham Bell Association for the Deaf.

Estabrooks, W., Maclver-Lux, K., & Rhoades, E. A. (2016). *Auditory-Verbal Therapy: For Young Children with Hearing Loss and Their Families, and the Practitioners Who Guide Them*: Plural Publishing.

Joint Committee on Infant Hearing of the American Academy of P., Muse, C., Harrison, J., Yoshinaga-Itano, C., Grimes, A., Brookhouser, P. E., . . . Martin, B. (2013). Supplement to the JCIH 2007 position statement: principles and guidelines for early intervention after confirmation that a

child is deaf or hard of hearing. *Pediatrics*, 131(4), e1324- 1349.

Ling, D. (1976). *Speech and the hearing-impaired child: Theory and practice*: Alexander Graham Bell Association for the Deaf Washington, DC.

E., Martin, B. (2013). Supplement to the JCIH 2007 Position Statement: Principles and Guidelines for Early Intervention After Confirmation That a Child Is Deaf or Hard of Hearing. *Pediatrics*, 131(4)

Pollack, D., Goldberg, D. M., & Caleffe-Schenck, N. (1997). *Educational audiology for the limited-hearing infant and preschooler: An auditory-verbal program*. Charles C Thomas Pub Limited.

Simser, J.I. (1993). Auditory-verbal intervention: Infants and toddlers. *Volta Review*, 95(3): 217-229.

Tuohy, J., Brown, J. and Mercer-Mosely, C., 2001, *St. Gabriel's Curriculum for the Development of Audition, Language, Speech, Cognition*, Trustees of the Christian Brothers, St. Gabriel's School for Hearing Impaired Children, Sydney, NSW, Australia.

Walker, B. (2009). *Auditory Learning Guide*

TERMS OF USE

This is provided for clinical use and available via The Shepherd Centre and The HEARING CRC.

It is not to be reproduced without express permission of The Shepherd Centre, The HEARING CRC and Cochlear Ltd.

QUESTIONS AND ENQUIRIES

Any questions or enquiries, please contact enquiries@hearhub.org

FUNCTIONAL LISTENING INDEX – PAEDIATRIC (FLI-P®)

Registreringsark

Barnets navn: _____

Fødselsdato: _____

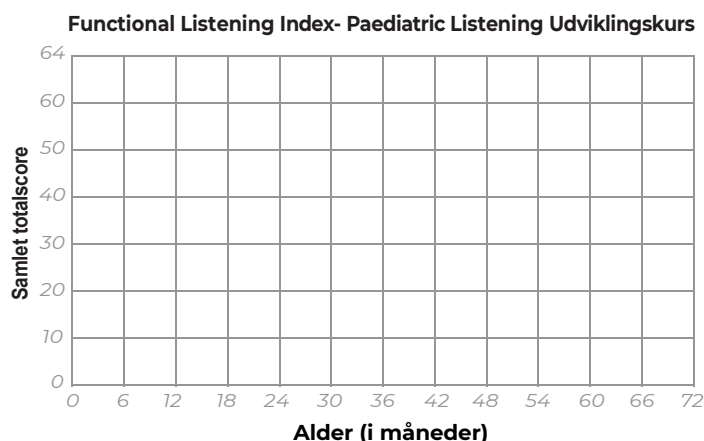
SÅDAN UDFYLDES REGISTRERINGSARKET

The Functional Listening Index - Paediatric er inddelt i seks faser. Start ved første punkt i Fase 1, afkryds enten 'Sjældent' eller 'For det meste' for hvert item. Læg 'For det meste'-besvarelsenerne sammen for hver fase og angiv det under kolonnen 'total' for hver fase. Den samlede 'Totalscore' findes ved at lægge alle faseres total-score sammen.

I boksen nedenfor her noteres samlet totalscore sammen med datoen, barnets alder i måneder (kronologisk alder) samt om skemaet er udfyldt af en forælder eller audiologopæd. Hver gang protokollen er blevet udfyldt plottes barnets totale score ind passende til barnets alder i grafen nedenfor, så det bliver muligt at tracke barnets lytteudvikling.

Se brugervejledning og itembeskrivelser for yderligere information.

Dato	Samlet totalscore	Barnets alder i måneder	Forælder/ audiologopæd

	Sjældent	For det meste	Total
FASE 1: OPMÆRKSOMHED PÅ LYDE			
1.1 Spjætter eller bliver forskrækket over høje lyde			/7
1.2 Kigger eller smiler til mig, når jeg taler til dem med en syngende stemme ('sing-song'-stemme)			
1.3 Hører mindst tre forskellige dyre- eller transportlyde, som jeg laver			
1.4 Er opmærksom på tale, sang eller musik i 20-30 sekunder, selv når der ikke er noget at se			
1.5 Hører ALLE seks Ling-lyde, når de præsenteres tydeligt			
1.6 Kan lokalisere, hvor en lyd kommer fra			
1.7 Hører mig, når jeg hvisker			
FASE 2: AT FORBINDE LYD MED MENING			
2.1 Vokaliserer tilbage til mig, når jeg taler til dem			/11
2.2 Kan kende forskel på tale og sang			
2.3 Kender to familiemedlemmers stemmer			
2.4 Genkender en yndlingsang eller musik fra fjernsyn, tablet eller telefon			
2.5 Er opmærksom på og optaget af to til tre børnesange i træk eller af en yndlingsbog i et par minutter			
2.6 Kender nogle af lydene omkring os			
2.7 Kigger på den, der taler i en gruppe			
2.8 Ved hvad der sker som det næste i velkendte sange			

2.9 Hører ALLE seks Ling-lyde, når jeg siger dem med normal stemme i nærheden af barnet, uden at de kigger på mig			
2.10 Kan skelne mellem om nogen er glade eller vrede fra lyden af deres stemme			
2.11 Genkender mindst tre sange eller børnerim, når jeg synger dem uden fagter			

	Rarely	Mostly	Total
FASE 3: AT FORSTÅ SIMPELT TALESprog			
3.1 Gentager tre velkendte lyde efter mig			/12
3.2 Forstår et ord eller en frase uden nogen fagter eller håndbevægelser			
3.3 Kan matche tre til fire dyr eller genstande med lydene, de laver			
3.4 Kender sit eget navn og kigger på mig, når jeg siger det			
3.5 Kan give mig én ting, når jeg beder om det uden at pege			
3.6 Gentager nogle af de ord, jeg siger			
3.7 Gentager 'ar', 'u', 'i' og 'm' fra Ling-lydene tydeligt efter mig			
3.8 Kan kende forskel på 's' og 'sh' fra Ling-lydene			
3.9 Siger nogle ord i velkendte sange			
3.10 Forstår 10 ord eller udtryk			
3.11 Kender navnene på tre velkendte personer eller kæledyr			
3.12 Hører mig, når jeg kalder på dem et støjfyldt sted			
FASE 4: AT FORSTÅ Sprog UNDER FORSKELLIGE LYTTEFORHOLD			
4.1 Følger korte instruktioner, som er uforudsigelige eller fjollede			/11
4.2 Kender fagterne til flere forskellige vers af en sang			
4.3 Gentager sætninger på to til tre ord			
4.4 Synger en linje fra en velkendt sang			
4.5 Kan hente to ting, som jeg beder om			
4.6 Følger to instruktioner, når de bliver givet i samme sætning			
4.7 Gentager alle seks Ling-lyde præcist			
4.8 Gentager ord og udtryk, som de har hørt fra fjernsyn, tablet eller telefon			
4.9 Gentager de fleste af de lyde, jeg siger			
4.10 Gentager alle seks Ling-lyde korrekt, når jeg er mere end tre meter væk			
4.11 Følger instruktioner eller besvarer spørgsmål, de har hørt fra fjernsyn, tablet eller telefon			
FASE 5: AT LYTTE TIL SAMTALE OG FORTÆLLINGER			
5.1 Genkender en velkendt person på telefonen			/14
5.2 Siger ting, som overrasker mig, fordi jeg ikke ved, hvor de har hørt det			
5.3 Gætter hvilken ting jeg taler om, når jeg beskriver noget, de kan se			
5.4 Kan finde en side i en velkendt bog, hvis jeg beskriver, hvad der er på den			
5.5 Kan synge eller sige det meste af en velkendt børnesang eller -rim			
5.6 Kan svare på simple spørgsmål om et yndlingslegetøj eller -aktivitet			
5.7 Hører forskellene i enslydende ord, og forstår, at de ændrer betydningen			
5.8 Henter tre ting til mig på samme tid, hvis jeg beder om dem			
5.9 Har en kort samtale med mig, hvis jeg indleder med at fortælle, hvad vi skal tale om			
5.10 Følger tre instruktioner i samme sætning			
5.11 Kan gætte et velkendt dyr eller et objekt, når jeg beskriver det med ledetråde			
5.12 Gentager sætninger på fem til seks ord korrekt efter mig, hvis de kender alle ordene			
5.13 Kan fortælle mig, hvordan tre eller fire ting, som jeg nævner, hører sammen			
5.14 Kan hente fire ting, som jeg beder om i samme sætning			

FASE 6: AT LYTTE TIL KOMPLEKSE, AVANCEREDE SÆTNINGER

6.1 Kan have en simpel samtale med en velkendt person over telefonen			/9
6.2 Gætter en mindre velkendt genstand fra ledetråde, som jeg giver			
6.3 Husker fire ting, der er sket i en historie, i den rigtige rækkefølge, efter I har læst en bog sammen			
6.4 Gentager nemt en sætning på otte til ti ord efter mig, selv når et eller to af ordene er nye for dem			
6.5 Forstår at MÅDEN noget bliver sagt på, kan ændre meningen af sætningen			
6.6 Kan følge en lang, kompliceret instruktion, som har mere end fem dele			
6.7 Gentager nemt en sætning på otte til ti ord, som de har hørt i fjernsynet, fra en tablet eller telefon, selv hvis et eller to ord er nye for dem			
6.8 Følger instruktioner, deltager i en samtale, eller kan lytte til en historie og besvare spørgsmål om den, når vi er et støjfyldt sted			
6.9 Kan have en telefonsamtale eller lytte til en historie på en telefon/tablet og besvare spørgsmål eller fortælle mig om det, når vi er et støjfyldt sted			

FLI-P® Printables Terms and Conditions

Functional Listening Index – Paediatric (FLI-P®) – Conditions of Use

The Functional Listening Index for Paediatric (FLI-P®) has been designed to assist the tracking and monitoring of a child's listening skills in everyday situations. It has been developed for parents, caregivers and health professionals to use with children from birth through to 6 years of age. It is based on clinical research conducted by the HEARing CRC and The Shepherd Centre since 2013.

Use of the Functional Listening Index-Paediatric must be in line with the Conditions of Use (the **Conditions**) (see below).

Conditions of Use for the Functional Listening Index – FLI™

Background

A. TSC (referred to after this as 'we' or 'us') owns the Functional Listening Index assessment tools (which includes the Functional Listening Index-Paediatric; abbreviated as FLI™ and FLI-P® and referred to in these Conditions as 'the tools') to assist a user of the tools (which may include health professionals and families) (referred to after this as 'you') to assess the listening skills of children.

B. Cochlear has supported the development of these tools.

C. These tools have been developed based on professional experience with children with hearing loss and the development of their listening skills. Concurrent and convergent validation studies have demonstrated that the tools identify the expected differences between groups of children with hearing loss. The tools have been shown to have predictive validity of children's later language scores and have been found to be valuable in clinical management for children with hearing loss.

Conditions

We provide you with a restricted license to use these tools subject to all of the following conditions:

1. We provide you with a worldwide, royalty-free, non-exclusive, non-transferable license to use and communicate these tools in a non-digital, printed or handwritten format, solely for the purposes of assessing and monitoring the listening skills of children, by:
 - a. using the tools to conduct listening assessments;
 - b. using the tools as a checklist to measure a child's progress with listening over time; and
 - c. undertaking academic or clinical research with the FLI-P®.
2. We retain all rights not expressly granted to you by these Conditions.
3. Except as expressly granted to you by these Conditions:
 - a. you may not sublicense your rights under these Conditions and any attempted sublicense in contravention of these Conditions is void;
 - b. nothing in these Conditions gives you any right, title or interest in these tools; and
 - c. your use of these tools does not provide you with any ownership or rights to these tools or to any derivatives of them.
4. You must only use the tools in accordance with the instructions in the tools.
5. You must not:
 - a. vary the text or the construction of the tools;
 - b. develop, incorporate or adapt the tools for use in an any electronic or digital system without our prior written permission;

- c. use these tools commercially without our prior written permission; or
 - d. vary these Conditions without our written permission.
6. If you make public any data that is generated through the use of the tools, you must:
 - a. notify us in writing prior to publication of that data; and
 - b. acknowledge the FLI-P® on any materials, publications or presentations that include that data.
 7. You acknowledge that the tools may be modified as further research and experience develops in respect of their use, but we are under no obligation to provide you with any updates to the tools.
 8. You acknowledge that, except as expressly agreed by us in writing, you have determined that the tools are suitable for their purpose and:
 - a. the tools are not medical or diagnostic;
 - b. these tools have not been overseen, assessed or approved by a health care regulator;
 - c. you use these tools at your own risk;
 - d. we have no obligation to ensure that there are no defects or deficiencies in the tools;
 - e. we do not provide any warranty as to the suitability of these tools for any individual child;
 - f. you have not relied on any pre-agreement or implied representations or warranties;
 - g. we do not represent or warrant that your use of the tools will not infringe any third party's rights; and
 - h. we are not required to defend or initiate any intellectual property infringement or other claims against or by a third party.
 9. You warrant that you are not a Cochlear Competitor.
 10. If you become a Cochlear Competitor, you must notify us in writing immediately.
 11. If you are (or become) a Cochlear Competitor, on our receipt of the notice under clause 10 the licence provided to you in accordance with these Conditions will terminate immediately.

Definitions

12. **Cochlear** means Cochlear Limited (ABN 96 002 618 073) of 1 University Avenue, Macquarie University NSW 2109, Australia.

13. **Cochlear Competitor** means:

- a. any person, firm, corporation, partnership, joint venture, association or government agency that is engaged in (or has ownership or control of) any enterprise or business activity which competes directly with any business of Cochlear or of any Cochlear subsidiary as at 27 April 2021;
- b. any manufacturer or distributor of remedial hearing devices, which include but are not limited to auditory brainstem implants, cochlear implants, bone conduction devices, active osseointegrated steady-state implants, and middle ear devices;
- c. any clinic owned by or operated by any of the above in paragraphs 13.a and b; and
- d. any foundation or comparable organisation which is owned by or operated by any of the above in paragraphs 13.a and b.

A Cochlear Competitor does not include a clinic or early intervention centre involved in the provision of remedial hearing devices, provided that the clinic or early intervention centre is not owned or operated by any of the above in paragraphs 13.a and b.

14. **TSC** means The Shepherd Centre (ABN 61 000 699 927), of 146 Burren St, Newtown NSW 2042, Australia.

Any questions you have on these Conditions should be sent to enquiries@hearhub.org.